

ตอนที่ ๑๕ เล่ม ๒๒ ราชกิจจานุเบกษา ๑๕ มีนาคม ๒๔๘๒

พระราชบัญญัติ
เรื่องราชวังทุกซ์
พ.ศ. ๒๔๘๒

ในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช
คณะองคมนตรี ในหน้าที่คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์
รังสิต กรมขุนชัยนาทนเรนทร
อดงกฎ
ชานันวิวัฒน์
มานวราชเสวี
อดกลเดชจรัส
ให้ไว้ ณ วันที่ ๓ มีนาคม พ.ศ. ๒๔๘๒
เป็นปีที่ ๔ ในรัชกาลปัจจุบัน

ตอนที่ ๑๕ เล่ม ๖๖ ราชกิจจานุเบกษา ๑๕ มีนาคม ๒๔๘๒

โดยที่เป็นการสมควรมีกฎหมายว่าด้วยเรื่องราวร้องทุกข์
พระมหากษัตริย์โดยคำแนะนำและยินยอมของรัฐสภา
จึงมีพระบรมราชโองการให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้ ดัง
ต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติ
เรื่องราวร้องทุกข์ พ.ศ. ๒๔๘๒”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจาก
วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ บุคคลย่อมมีสิทธิเสนอเรื่องราวร้องทุกข์ตาม
พระราชบัญญัตินี้

ผู้ที่เป็นทหารหรือตำรวจ ถ้าจะเสนอเรื่องราวร้องทุกข์
อันเกี่ยวกับราชการทหารหรือตำรวจ ต้องปฏิบัติตามกฎหมาย
หรือกฎข้อบังคับว่าด้วยการนั้น

มาตรา ๔ บรรดาเรื่องราวร้องทุกข์ที่จะรับไว้พิจารณา
ต้องมีลักษณะดังต่อไปนี้

ตอนที่ ๑๕ เล่ม ๖๖ ราชกิจจานุเบกษา ๑๕ มีนาคม ๒๔๙๒

๑. ต้องเป็นเรื่องราวซึ่งผู้เสนอเรื่องราวร้องทุกข์ประสงค์ให้ได้รับการปลดเปลื้องทุกข์ของตนได้รับ โดยจำเป็นที่จะต้องขอให้รัฐบาลช่วยเหลือ หรือ

๒. ต้องเป็นเรื่องราวซึ่งผู้เสนอเรื่องราวร้องทุกข์หรือผู้อื่นหรือสาธารณชนได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหาย เนื่องจากเจ้าหน้าที่รัฐบาลหรือเทศบาลปฏิบัติการณ์นอกเหนืออำนาจหน้าที่หรือละเลยต่อหน้าที่หรือปฏิบัติหน้าที่ล่าช้าเกินสมควร-๒๙๖- ไร้คดีพินิจเกินสมควรแก่เหตุหรือไม่สุจริต

มาตรา ๕ เรื่องราวร้องทุกข์ดังต่อไปนี้ให้รับไว้พิจารณา

๑. เรื่องราวซึ่งมีการฟ้องร้องเป็นคดีอยู่ในศาลยุติธรรม หรือที่ศาลยุติธรรมพิพากษาหรือสั่งเด็ดขาดแล้ว

๒. เรื่องราวซึ่งคณะกรรมการเรื่องราวร้องทุกข์ได้วินิจฉัยเสร็จเด็ดขาดแล้ว

๓. เรื่องราวซึ่งนายกรัฐมนตรีได้สั่งเด็ดขาดหรือคณะรัฐมนตรีมีมติเด็ดขาดแล้ว

มาตรา ๖ คำเสนอเรื่องราวร้องทุกข์ต้อง

๑. มีเหตุผลประกอบโดยชัดแจ้ง

ตอนที่ ๑๕ เล่ม ๖๖ ราชกิจจานุเบกษา ๑๕ มีนาคม ๒๔๘๒

๒. ให้อภัยคำสุภาพ

๓. ลงลายมือชื่อและคำบสทที่อยู่ของผู้เสนอให้ชัดเจน

มาตรา ๗ ถ้าคำเสนอเรื่องราวร้องทุกข์ไม่ปรากฏลายมือชื่อและคำบสทที่อยู่ของผู้เสนอ หากเป็นการร้องทุกข์กล่าวหาเจ้าหน้าที่รัฐบาลหรือเทศบาล คณะกรรมการจะรับไว้พิจารณาได้เมื่อมีเหตุผลประกอบโดยชัดแจ้ง และอ้างพยานหลักฐานอันจะเรียกมาพิจารณาได้

มาตรา ๘ การเสนอเรื่องราวร้องทุกข์ต่อคณะกรรมการเรื่องราวร้องทุกข์ ต้องส่งไปยังสำนักงานของคณะกรรมการเรื่องราวร้องทุกข์

การยื่นเรื่องราวร้องทุกข์โดยกลุ่มบุคคลนั้น ให้ยื่นด้วยอาการสงบเรียบร้อย

มาตรา ๙ ให้มีคณะกรรมการขึ้นคณะหนึ่งเพื่อพิจารณาวินิจฉัยเรื่องราวร้องทุกข์เรียกว่า "คณะกรรมการเรื่องราวร้องทุกข์" ประกอบด้วยประธานกรรมการ ๑ คน และกรรมการอื่นอีกไม่น้อยกว่า ๖ คน

ตอนที่ ๑๕ เล่ม ๖๖ ราชกิจจานุเบกษา ๑๕ มีนาคม ๒๔๘๒

ประธานกรรมการและกรรมการให้แต่งตั้งโดยพระบรมราชโองการด้วยความเห็นชอบของสภาผู้แทน กรรมการที่จะแต่งตั้งขึ้นนั้น ต้องมีคุณสมบัติดังนี้ คือ เคยเป็นข้าราชการ ซึ่งดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าหัวหน้ากองหรือเทียบเท่า และต้องไม่เป็นข้าราชการประจำ

มาตรา ๑๐ ประธานกรรมการและกรรมการที่ได้รับแต่งตั้งให้อยู่ในตำแหน่งมีกำหนดสองปี เมื่อสิ้นกำหนดสองปีแล้ว ประธานกรรมการและกรรมการอาจได้รับการแต่งตั้งใหม่ได้ ในระหว่างกำหนดเวลาสองปีนั้น ประธานกรรมการและกรรมการย่อมพ้นจากตำแหน่งเมื่อ ตาย ลาออก รับโทษจำคุกตามคำพิพากษาให้จำคุก หรือต้องคำพิพากษาให้ล้มละลาย หรือไร้ความสามารถ หรือจิตต์ฟั่นเฟือนไม่สมประกอบ ในกรณีเช่นนี้จะได้แต่งตั้งบุคคลอื่นขึ้นเป็น ประธานกรรมการหรือกรรมการแทนในช่วงระยะเวลาอันสั้นเหลืออยู่

เมื่อครบกำหนดวาระสองปีแล้ว ถ้ายังไม่ได้มีการแต่งตั้งผู้มิได้ขึ้นแทนประธานกรรมการหรือกรรมการ ซึ่งหมด

ตอนที่ ๑๕ เล่ม ๖๖ ราชกิจจานุเบกษา ๑๕ มีนาคม ๒๔๕๒

วาระครองตำแหน่ง ก็ให้ประธานกรรมการหรือกรรมการนั้นๆ มีอำนาจและหน้าที่ดำเนินการตามตำแหน่งต่อไปจนกว่าจะมีการแต่งตั้งใหม่

เมื่อประธานกรรมการ พ้นจากตำแหน่งหรือไม่สามารถมาปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้กรรมการประชุมเลือกกรรมการคนใดคนหนึ่งเป็นประธานกรรมการแทนชั่วคราว

มาตรา ๑๑ ให้มีเลขานุการ ของคณะกรรมการ เรื่อง รวบรวมทุกข์และพนักงานเจ้าหน้าที่เพื่อปฏิบัติกิจการตามสมควร

มาตรา ๑๒ เมื่อได้รับเรื่องรวบรวมทุกข์ฉบับใดแล้ว ให้ประธานกรรมการมอบให้กรรมการคนใด หรือตัวประธานกรรมการเองก็ได้ มีหน้าที่ตรวจพิจารณาเรื่อง รวบรวมทุกข์ ฉบับนั้นแล้วปรึกษาในคณะกรรมการ

ในการประชุมปรึกษากิจการใด ๆ ต้องมีกรรมการเกินกว่าครึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมดจึงเป็นองค์ประชุม

มาตรา ๑๓ เพื่อประโยชน์แห่งความชัดเจนในข้อเท็จจริง ให้คณะกรรมการเรื่อง รวบรวมทุกข์ตั้งอนุกรรมการไป

ตอนที่ ๑๕ เล่ม ๖๖ ราชกิจจานุเบกษา ๑๕ มีนาคม ๒๔๘๒

พิจารณา ณ สถานที่ๆ อ้างว่าเกิดเหตุอันเป็นมูลให้เสนอเรื่อง
รกร้างทุกชั้น

อนุกรรมการที่แต่งตั้งต้องมีจำนวนไม่เกินกว่า ๕ คน และ
อย่างน้อย ๒ คน ต้องเป็นบุคคลที่ผู้เสนอเรื่องรกร้างทุกชั้น
ระบุขอให้ตั้งเป็นอนุกรรมการ เว้นแต่ผู้เสนอเรื่องรกร้าง
ทุกชั้นไม่ใ้ระบุขอ

อนุกรรมการต้องไม่เป็นข้าราชการประจำ

มาตรา ๑๔ คำวินิจฉัยของคณะกรรมการเรื่องรกร้าง
ทุกชั้น ให้ถือเอาคะแนนเสียงข้างมาก ในกรณีที่คะแนนเสียง
เท่ากัน ให้ประธานกรรมการออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกหนึ่งคะแนน
เป็นเสียงชี้ขาด

เรื่องรกร้างทุกชั้นและคำวินิจฉัยของคณะกรรมการนั้น
ให้จัดบันทึกลงในสารบบบัญชีไว้เป็นหลักฐาน

มาตรา ๑๕ ให้ออกพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสำนักงาน
ของคณะกรรมการเรื่องรกร้างทุกชั้นตามพระราชบัญญัติ

มาตรา ๑๖ ค่าใช้จ่ายของคณะกรรมการเรื่องรกร้าง
ทุกชั้นและอนุกรรมการให้จ่ายในงบประมาณของสำนักนายก
รัฐมนตรี

ตอนที่ ๑๕ เล่ม ๖๖ ราชกิจจานุเบกษา ๑๕ มีนาคม ๒๔๘๒

มาตรา ๑๗ ในการพิจารณาเรื่องราร้องทุกข์ทั้งปวง ให้คณะกรรมการเรื่องราร้องทุกข์หรืออนุกรรมการแล้วแต่กรณี มีอำนาจ

(๑) พิจารณาเรื่องราร้องทุกข์ว่า เข้าลักษณะที่จะพึงรับไว้พิจารณาหรือไม่ ถ้าเรื่องราร้องทุกข์ใดเข้าลักษณะที่จะพึงรับไว้พิจารณา จึงให้ดำเนินการต่อไป

(๒) มีหนังสือสอบถามกระทรวงทบวงกรมและเทศบาลที่เกี่ยวข้อง ให้ชี้แจงข้อเท็จจริงและการปฏิบัติพร้อมทั้งเหตุผลในกรณีนั้น

(๓) ให้กระทรวงทบวงกรมและเทศบาลที่เกี่ยวข้องส่งเอกสารหลักฐานต่าง ๆ หรือส่งบุคคลในสังกัดมาให้ถ้อยคำประกอบการพิจารณา

(๔) ให้กระทรวงทบวงกรมและเทศบาลที่เกี่ยวข้องส่งผู้แทนมาชี้แจง

(๕) มีหนังสือเรียกผู้ถูกกล่าวหามาทำการสอบสวน หรือให้ส่งเอกสารหลักฐานของตนมาประกอบการพิจารณา

(๖) เรียกให้ผู้เสนอเรื่องราร้องทุกข์นำพยานหลักฐานมาประกอบการพิจารณา

ตอนที่ ๑๕ เล่ม ๖๖ ราชกิจจานุเบกษา ๑๕ มีนาคม ๒๔๘๒

(๗) เรียกบุคคลใด ๆ มาให้ถ้อยคำหรือส่งเอกสาร หลักฐานที่เกี่ยวข้องกับกรณีนั้น

(๘) มีหนังสือขอให้กระทรวงทบวงกรมและเทศบาล ส่งบุคคลในสังกัดของตนคนหนึ่งหรือหลายคนทำการสอบปาก คำพยานส่งมาประกอบการพิจารณา

มาตรา ๑๘ ในการพิจารณาเรื่องร่ำร้องทุกข์ หากปรากฏว่ามีมูลไปในทางความผิดอาญาแล้ว คณะกรรมการ เรื่องร่ำร้องทุกข์หรืออนุกรรมการ จะขอให้เจ้าพนักงานสอบสวนเข้าทำการสอบสวนเรื่องร่ำร้องนั้นพร้อมกับ คณะกรรมการ หรืออนุกรรมการก็ได้

มาตรา ๑๙ ถ้าผู้เสนอเรื่องร่ำร้องทุกข์ ได้รับหนังสือ จากคณะกรรมการเรื่องร่ำร้องทุกข์หรืออนุกรรมการ ให้ อ้างพยานและนำหลักฐานมาแสดงต่อคณะกรรมการหรือ อนุกรรมการแล้ว ไม่นำพาดต่อหนังสือนั้นจนเวลาล่วงเลย มาแล้วหกสิบวัน โดยไม่มีเหตุผลอันสมควร ให้ถือว่า ละทิ้งเรื่องร่ำร้องทุกข์นั้น คณะกรรมการมีอำนาจสั่งจำหน่าย เรื่องร่ำร้องทุกข์นั้นเสียจากสารบบบัญชี

ตอนที่ ๑๕ เล่ม ๖๖ ราชกิจจานุเบกษา ๑๕ มีนาคม ๒๔๘๒

เรื่องราร้องทุกข์ซึ่งคณะกรรมการได้ส่งจำหน่ายจากสารบบ
บัญชีแล้วนั้น ผู้เสนอเรื่องราร้องทุกข์จะขอให้พิจารณา
ใหม่หรือเสนอเรื่องราร้องทุกข์ในเรื่องนั้นอีกไม่ได้ เว้นแต่
จะแสดงให้เห็นที่พอใจคณะกรรมการว่าไม่สามารถปฏิบัติตาม
หนังสือของคณะกรรมการหรืออนุกรรมการได้เพราะเหตุสุด
วิสัย

มาตรา ๒๐ เมื่อคณะกรรมการเรื่องราร้องทุกข์พิจารณา
เรื่องราร้องทุกข์รายใดเป็นอย่างใดแล้ว ให้แจ้งคำวินิจฉัย
ไปยังนายกรัฐมนตรีและให้คณะกรรมการแจ้งไปให้ผู้เสนอ
เรื่องราร้องทุกข์ทราบคำวินิจฉัยของคณะกรรมการด้วย ภายในกำหนดสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้มีคำวินิจฉัย

เมื่อนายกรัฐมนตรีได้รับแจ้งคำวินิจฉัยของคณะกรรมการ
แล้ว ได้จัดการไปเป็นประการใด ให้แจ้งให้คณะกรรมการ
ทราบภายในกำหนดหกสิบวัน นับแต่วันได้รับแจ้งคำ
วินิจฉัยของคณะกรรมการ และให้คณะกรรมการแจ้งผล
ให้ผู้เสนอเรื่องราร้องทุกข์ทราบด้วย ภายในกำหนดสิบห้า
วันนับจากวันที่คณะกรรมการได้รับแจ้ง

ตอนที่ ๑๕ เล่ม ๖๖ ราชกิจจานุเบกษา ๑๕ มีนาคม ๒๔๕๒

มาตรา ๒๑ บรรดาเรื่องราวร้องทุกข์ที่อยู่ในระหว่างการพิจารณาของคณะกรรมการพิจารณาเรื่องราวร้องทุกข์ในวันใช้พระราชบัญญัตินี้ ให้คณะกรรมการที่ได้แต่งตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัตินี้รับมาพิจารณาสืบไป

มาตรา ๒๒ คำเสนอเรื่องราวร้องทุกข์ให้ถือว่าเป็นความลับ

มาตรา ๒๓ ให้นายกรัฐมนตรีรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจออกกฎเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

กฎนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ให้ใช้บังคับได้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

จอมพล ป. พิบูลสงคราม

นายกรัฐมนตรี